

ACTA MUSEALIA

Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně
a Muzea regionu Valašsko, Vsetín

XVIII

2020/1-2

OBSAH:

Studie

Lokalita Bílavsko – hrad Chlum jako součást pravěkého komunikačního koridoru Peter Kováčik, Veronika Dudková, Petr Dvořák, Michael Hanšut	8
Páni z Krásna, jejich majetkové zázemí a sociální vazby (K otázce stratifikace moravské šlechty ve vrcholném středověku) Dalibor Janiš	24
Kancionály ve sbírkových a knihovních fondech Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně Veronika Balajková	54
Sušárny ovoce – živé dědictví Horního Vsacka Ivana Špitzer Ostřanská	90
C. k. notář ve Valašských Kloboucích Notáři František Volf, Antonín Voříšek, František Březina, Josef Tognier a Josef Vavrouch Petr Odehnal	110
Přednáška cestovatele Emila Holuba v Kroměříži roku 1890 a její ozvuky Petr Pálka	134
Osudy romského a židovského obyvatelstva v Hulíně za 2. světové války Zdeněk Fišer	158

Musealia

Ze stodoly do muzejní sbírky – polozapomenutý nález kamenného sekeromlatu s obvodovým žlábkem z Kunovic Jaroslav Bartík, Petr Gadas	190
Drátenictví a jeho soudobá podoba, se zvláštním zřetelem na tvorbu Pavla Adamce z Vizovic Jana Košťuríková	196
Stopy lidského umu Samuel Španihel	206

Personalia a miscelanea

Za etnografkou zlínského muzea Zuzanou Marhoulovou Alena Prudká	212
---	-----

PERSONALIA A MISCELANEA

Za etnografkou zlínského muzea Zuzanou Marhoulovou

(20. 2. 1944 – 25. 2. 2020)

Alena Prudká

Počátkem roku 2020 jsme se spolu s nejbližší rodinou a přáteli rozloučili s etnografkou PhDr. Zuzanou Marhoulovou, která celý svůj profesní život spojila se zlínským muzeem. Po studiích na Karlově univerzitě, jež ukončila v roce 1969, nastoupila Zuzana Marhoulová v roce 1971, tehdy ještě pod svým dívčím jménem Damborská, do Oblastního muzea jihovýchodní Moravy v Gottwaldově.

Dostala do správy bohatý etnografický sbírkový fond. Kromě původní kolekce zlínského muzea jej tvořil významný soubor předmětů z bývalého Krajského muzea ve Vizovicích a zvláště hodnotné sbírky Musejního spolku v Luhačovicích. Byl to lidový textil, keramika, předměty z vybavení hospodářství, domácnosti, zemědělské nástroje, ale i sbírky z oboru lidového umění. Kromě základních muzejních povinností, k nimž patřila především péče o rozsáhlou a rozmanitou sbírku, její správa a evidence, se hned od počátku svého pracovního působení věnovala i prezentaci fondu. Již v roce 1972 připravila velkou výstavu Tisíc kraslic z ČSR. S výstavou byla spojena i soutěž ve zdobení kraslic a díky ní byla významně obohacena muzejní sbírka, jak následně ukázala obdobná výstava v r. 1991.

Hlavní tematickou linii, kterou Zuzana Marhoulová realizovala, tvořily výstavy prezentující široké veřejnosti výtvarnou část sbírkových fondů zlínského muzea i současnou regionální autorskou tvorbu. Při jejich přípravě spolupracovala s blízkými muzei regionu, ale i s dalšími institucemi a odborníky, např. se slovenskými nebo polskými: příkladem mohou být výstavy s tématy lidového kovářství nebo slovenské majoliky. Současným výtvarníkům čerpajícím z tradičního prostředí byly věnovány např. výstavy textilních technik. K významným výstavním počínům Zuzany Marhoulové patřila např. výstava kreseb Karla Langera věnovaných valašské architektuře realizovaná

Etnografka Zuzana Marhoulová (vlevo) při dokumentaci masopustních obchůzek Foto: fotoarchiv MJVM |

ve Valašských Kloboukách a velká výstava podmaleb na skle připravená a prezentovaná v letech 1991 až 1992. I další výstavy, které Zuzana Marhoulová připravila, věnovala výtvarnému projevu, např. hračkám, dřevorezbě, nepominula ani betlemářskou tvorbu.

Druhou oblastí, které se Zuzana Marhoulová věnovala, byly výzkum a dokumentace tradičních zvykoslovných projevů, zvláště masopustních a mikulášských občůzek na luhačovickém Zálesí a jihovýchodním Valašsku. Výsledky terénních výzkumů publikovala na konferencích a v odborné literatuře. Byla zapojena do práce Mezinárodní komise pro studium lidové kultury v Karpatech a podílela se na zpracování bibliografie lidových obyčejů. Za důležitou považovala i popularizaci práce etnografického pracoviště a pravidelně informovala o připravených výstavách i o projevech obyčejové tradice v regionálním tisku. Po roce 1993, po přesunu části etnografického pracoviště ze Zlína do Luhačovic, do Muzea luhačovického Zálesí ve vile Lipová, v níž byla umístěna i expozice představující tradiční kulturu luhačovického Zálesí, se Zuzana Marhoulová intenzivně věnovala popularizaci jedinečné sbírky založené prof. Antonínem Václavíkem a jeho bratrem Františkem.

Kromě pořádání hodnotných a atraktivních výstav rozšiřovala Zuzana Marhoulová sbírkový fond; během jejího působení přibylo do etnografické sbírky téměř 3 000 sbírkových předmětů a množství fotografií, především z dokumentace tradičního zvykosloví.

Zuzana Marhoulová strávila ve zlínském muzeu více než čtvrtstoletí svého profesního života a zanechala výraznou stopu v jeho etnografické práci, v popularizaci a v prezentaci pro veřejnost i ve společenském životě svých rodných Luhačovic.

Literatura:

PRUDKÁ, Alena a kol.: PhDr. Zuzana Marhoulová, etnografka. *Acta Musealia* 4, 2004, č. 1, s. 139–141.

UHLÍKOVÁ, Lucie: *Národopisná revue*, 3, 2020.

VÁLKA, Miroslav: Odešla Zuzana Marhoulová, roz. *Damborská* (20. 2. 1944 – 25. 2. 2020). *Národopisný věstník XXXVII* (79), 2020/3.

